

Co jsou ScioŠkoly?

Tento dokument je přílohou Smlouvy o vzdělávání. Popisuje, jak ve ScioŠkolách pracujeme a na jakých základech stavíme. Vymezuje hlavní hodnoty, principy a východiska našeho vzdělávání, aby bylo zřejmé, co od ScioŠkol můžete očekávat, a co očekáváme i my od našich žáků a jejich rodin.

Pro svět, který přijde

Žijeme v době, kdy se svět mění rychleji, než dokážeme předvídat. Události jako pandemie, válka v Evropě nebo nástup generativní umělé inteligence ukázaly, že změny přicházejí náhle a často zásadně ovlivňují naše životy.

Nemá smysl směřovat výuku k realitě, která už neplatí. Tradiční model školy stavěný na předmětech, známkách a plošném memorování byl vytvořen pro svět s předvídatelným prostředím a jasně danými rolemi. Dnešní realita je jiná, a proto tento model na nové výzvy nestačí. Nechceme vychovávat k minulosti. ScioŠkoly jsou předvojem potřebných změn a pomáhají dětem rozvíjet znalosti a dovednosti a postoje potřebné pro naplněný a spokojený život ve 21. století. **Usilujeme o lepší svět, a proto měníme vzdělávání, aby připravovalo na budoucnost.**

Pedagogické zásady ScioŠkol vycházejí z kombinace nejnovějších poznatků vědy, ověřené zahraniční praxe a našich vlastních zkušeností. To, co se ve ScioŠkolách odehrává, opíráme o naše **hodnoty** a budujeme na našich pedagogických **principech a východiscích**.

Naše hodnoty

Svoboda

Dětem dáváme tolik svobody, kolik zvládnou. Za chyby netrestáme, děti učíme odpovědnosti za jejich rozhodnutí. Pravidla vytváříme společně a dbáme na jejich dodržování.

Morálka

Morálku chápeme jako schopnost myslet nezávisle, být ohleduplný a respektovat práva druhých. Děti vedeme ke kritickému myšlení, sebedůvěře a empatii, aby dokázaly pevně stát za svými hodnotami.

Aktivita

Schopnost ovlivňovat vlastní vzdělání i život považujeme za klíčovou. Ve výuce dáváme prostor k poznávání, tvoření i chybám. Děti podporujeme v samostatnosti a chuti realizovat vlastní nápady.

Optimismus

Každá situace má světlou stránku a přináší možnost růstu. Pěstujeme pozitivní přístup a učíme děti nadhledu i schopnosti čerpat zkušenosti z případných neúspěchů.

Odvaha

Podporujeme odvahu říkat svůj názor, zastat se druhého, riskovat i zkoušet nové věci. Pomáhá tomu bezpečné prostředí, kde respektujeme hranice každého dítěte.

Otevřenost

Otevřenost znamená pravdivost i přijetí nových podnětů. Mluvíme spolu upřímně, učíme děti otevřeně sdílet i naslouchat. Otevřená mysl nám pomáhá reagovat na změny a hledat nové cesty.

Principy a východiska

A. Obsah vzdělávání ve ScioŠkolách určují ScioCíle.

Od nich se odvíjí vše, co se z iniciativy dospělých ve škole děje. Naše cíle nejsou náhodné. Každý z nich odpovídá výzvě, kterou dnešní děti budou v životě potkávat. Ve výuce rozvíjíme **8 ScioCílů**:

1. **Umím se učit:** Svět bude čím dál složitější a změny budou přicházet rychleji. Proto je potřeba udržet si zvědavost, mít potěšení z novinek a z poznávání. A také brát změny jako výzvu a příležitost k učení. Děti se to učí např. na bloku „Samorost“, kde si samy volí, čemu se budou věnovat – psaní knihy, tvorbě podcastu nebo studiu japonštiny.
2. **Vybírám si, co si pustím do hlavy:** Informace se na nás hrnou ze všech stran. Většina je zbytečných, bezvýznamných. Mnohé jsou zavádějící, lživé a přibývá informací vyloženě škodlivých či nebezpečných. Je nezbytné umět si vybírat, které si pustíme do mysli. Místo memorování letopočtů u nás děti zkoumají informační prameny a posuzují v nich fakta, názory a manipulaci.
3. **Vyznám se v sobě:** Pro spokojený život je třeba mít pevné body a rozumět svým emocím i kořenům. Tato kompetence zahrnuje sebereflexi a seberegulaci, schopnost vnímat své reakce a jednat vědomě. I proto věnujeme hodně péče individuální práci s dětmi, třeba na mentorských setkáních.
4. **Rozvívám svou odolnost:** Zátěžové situace jsou každodenní součástí našich životů, ať jde o nedostatek času, nezvládnuté úkoly nebo nejistotu budoucího vývoje. Odolnost je důležitou kompetencí, kterou je třeba rozvíjet, pokud chceme žít kvalitní a naplněný život i v nepříznivých nebo nejistých situacích. Rovnováhu mezi pohodlím a výzvou rozvíjíme ve ScioŠkolách napříč vším, co děláme – od výuky až po expedice.

5. **Buduji dobré vztahy:** Digitální doba mladé propojuje online, ale zároveň přibývá těch, kdo v reálném světě nemají nikoho, na koho by se mohli spolehnout. Přitom právě schopnost komunikovat, spolupracovat a udržovat dlouhodobé vztahy je základem životní spokojenosti. Spolupráce prostupuje každodenní život našich škol. Děti díky tomu získávají zkušenost s řešením neshod i s rozvíjením různých týmových rolí.
6. **Konám dobro a stavím se zlu:** Věříme, že k naplněnému životu patří pomáhat druhým, být užitečný pro své okolí i společnost a umět se postavit zlu, i když to vyžaduje odvahu. Konání dobra dává životu smysl a prospívá i nám samotným. Děti jej mohou prožít v dobročinných projektech i při službě škole.
7. **Tvořím budoucnost:** Každý může přispět k řešení problémů, které nás obklopují a trápí. Proto bychom měli být připraveni budoucnost nejen přijmout a zvládnout, ale také ji aktivně ovlivňovat, měnit a spoluvytvářet. Naše děti vědí, jak napsat petici, co je SMART a jak zpracovat analýzu SWOT.
8. **Mám život ve svých rukou:** Možnost rozhodování a pocit, že máme život pod kontrolou, jsou pro životní spokojenost klíčové. K tomu je potřeba mít řadu praktických dovedností, umět si stanovit cíle i rovnováhu mezi prací a odpočinkem. Ovlivňovat dění ve škole je záměrnou součástí učení, proto mají děti na žákovských shromážděních stejný hlas jako průvodci.

ScioCíle jsou ve škole prioritou. Neřídíme se tím, kolik učiva se probralo, ale co se dítě skutečně naučilo používat v praxi. Vše, co učíme, je v souladu s platnou legislativou i vládou schválenou Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+.

B. Výuka ve ScioŠkolách je cestou k získávání kompetencí.

Neomezujeme se jen na teoretické znalosti, ale funkční propojení vědomostí, dovedností a postojů. Jedině když se člověk rozvíjí komplexně, může úspěšně jednat a řešit problémy v reálném životě.

C. Dáváme dětem maximální možnou míru autonomie a odpovědnosti.

Děti se podílejí na chodu školy, mají dostatek příležitosti k dalšímu růstu a seberealizaci (přiměřeně věku a schopnostem). Podporujeme děti v tom, aby přicházely i s vlastními tématy.

D. Myslíme na budoucnost.

Učíme děti, aby dokázaly reagovat na změny, které budou přicházet v čím dál kratších intervalech. Učíme je rozpoznávat výzvy a přemýšlet v souvislostech.

E. Víme, že se stále učíme.

Usilujeme o zlepšování se a vyhledáváme nejlepší možná řešení. Pouštíme se do různých experimentů s učením, ale vždy promyšleně a zodpovědně. Jednou ze záruk kvalitní výuky je pečlivý výběr průvodců.

F. Vytváříme bezpečné a podpůrné prostředí.

ScioŠkoly jsou místem, kde se děti cítí bezpečně a orientují se v jasných a srozumitelných pravidlech. Učení však vyžaduje odvahu zkoušet nové věci, a proto se přiměřeným rizikům nevyhýbáme.

G. Věříme zvědavosti, schopnostem a aktivitě dětí.

Děti mají přirozenou potřebu učit se a růst. Učíme bez trestů a odměn, s důrazem na vnitřní motivaci, radost z poznání a odpovědnost za vlastní volby.

H. Zajišťujeme optimální zónu učení s respektem k jedinečnosti každého žáka.

Učení vzniká, když dítě překračuje své limity, ale není přetíženo. Povzbuzujeme děti k výzvám, pomáháme jim prožívat úspěch i poučit se z nezdaru.

I. Využíváme formativní přístup ve vzdělávání.

Nepoužíváme známky ani srovnávání. Každé dítě má jinou výchozí pozici i styl učení. Hodnocení pomáhá dětem porozumět vlastnímu pokroku a zlepšovat se. Podporujeme děti v tom, aby uměly dávat i přijímat zpětnou vazbu a vnímaly chybu jako přirozenou součást učení.

J. Fungujeme na základě vzájemné důvěry a spolupráce, jsme průvodci.

Respektujeme se navzájem a oceňujeme práci každého dítěte i průvodce. Úkolem průvodce je dávat dětem příležitosti, maximální možnou míru samostatnosti a podporu tam, kde ji potřebují.

K. Propojujeme výuku s okolním světem.

Děti se učí všude, nejen ve škole. Proto je ScioŠkola otevřené prostředí. Hledáme možnosti, jak děti zapojit do skutečného světa. Do školy vnášíme aktuální, palčivá, a inspirativní témata. Necháváme děti, aby své zájmy, znalosti a zkušenosti přinášely do školy a rozšiřovaly tak obzory ostatním.

L. Učíme se od sebe navzájem a pracujeme s různorodými skupinami.

Ve ScioŠkolách je rozmanitost výhodou, druhé lidi považujeme za důležitý zdroj inspirace. Mnohotvárné prostředí vzniká propojováním dětí různého věku napříč celou školou. Tak, aby se mohly vzájemně obohacovat, inspirovat a učit se jeden od druhého. Obdobně pestrý tým osobností tvoří i průvodci.